

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده پزشکی

پایان نامه برای دریافت درجه دکتری تخصصی PhD

عنوان:

طراحی کوریکولوم دوره فلوشیپ اخلاق پزشکی

نگارنده:

جنت مشایخی

اساتید راهنما

دکتر باقر لاریجانی

دکتر طاهره چنگیز

سال دفاع ۱۳۹۹

شماره پایان نامه: ۲۵

«طراحی کوریکولوم دوره فلوشیپ اخلاق پزشکی»

مقدمه: اعضای هیات علمی علوم پزشکی در همه حیطه های عملکردی خود نیازمند به علم اخلاق پزشکی هستند و بنابراین آموزش اخلاق پزشکی به متخصصین هیات علمی امری اجتناب ناپذیر است اما تاکنون برنامه مدون و مناسبی در این زمینه وجود نداشته است. برای یک آموزش موفق باید بر اساس نیازسنجی واقعی از چالشهای اخلاقی موجود و اولویتهای مورد نیاز در ارتباط با متخصصان، برنامه آموزشی مفیدی تدوین گردد. هدف مطالعه دستیابی به محتوای آموزشی اعضای هیات علمی در مورد اخلاق پزشکی بود تا بتوان برنامه جامعی برای آنها تدوین کرد.

روش کار: مطالعه در سه مرحله به روش تلفیقی از مطالعه کتابخانه ای، مطالعه کیفی و مطالعه کمی در مقیاس کوچک صورت گرفت.

مطالعه کتابخانه ای: در این مرحله با کلید واژه های مربوط به آموزش اخلاق به افراد پس از فارغ التحصیلی در گام اول جستجو شد و در گام بعد دوره های فلوشیپ اخلاق پزشکی یا اخلاق زیستی در پایگاههای دانشگاههای معتبر جهان بررسی شد.

مطالعه کیفی: در مرحله اول با ۱۴ عضو هیات علمی بالینی و اخلاق پزشکی چند دانشگاه علوم پزشکی مصاحبه های نیمه ساختار یافته فردی در زمینه چالش های اخلاق پزشکی کشور، ضرورت آموزش اخلاق به اعضای هیات علمی، نقشها و توانمندیهای مورد انتظار از دانش آموختگان دوره اخلاق پزشکی ویژه هیات علمی انجام گرفت و یافته ها، به روش تحلیل محتوای هدایت شده مورد ارزیابی قرار گرفت. در مرحله بعدی نتایج حاصل از تحلیل محتوای این مصاحبه ها در جلسه ای که با حضور ۱۶ نفر از خبرگان رشته های بالینی و اخلاق پزشکی، دانشجو و استاد راهنما برگزار شد، ارائه گردید و اولویتهای لازم به دست آمد. در قسمت دوم این پنل از اساتید خواسته شد تا جداول مربوط به نقش ها، توانمندیها و دانش های مورد انتظار از دانش آموختگان دوره تکمیلی اخلاق پزشکی را مورد بررسی قرار داده، بر اساس اولویت ذهنی خود رای بدهند. سپس توانمندیها و فعالیتهای حرفه ای قابل اعتماد توسط تیم پژوهش طراحی شد و به صورت پرسشنامه ای در اختیار جمعی از اعضای هیات علمی و دانشجویان و فارغ التحصیلان اخلاق پزشکی قرار گرفت تا بر اساس مقیاس لیکرت به اهمیت، تناسب و شفافیت آنها رای بدهند.

مطالعه کمی: در مرحله بعد ارتباط میان توانمندیها و فعالیتهای حرفه ای قابل مورد نظر سنجی قرار گرفت و میزان این ارتباط به دست آمد.

یافته ها: تعریف دوره فلوشیپ و انواع دوره های فلوشیپ اخلاق پزشکی و یا زیست پزشکی بدست آمد و نتایج تحلیل محتوای مصاحبه ها به صورت چهار طبقه اصلی چالشهای اخلاق پزشکی کشور، ضرورت آموزش اخلاق به اعضای هیات علمی، نقش های مورد انتظار از دانش امویان دوره فلوشیپ اخلاق پزشکی و توانمندیهای مورد انتظار طبقه بندی شد. همچنین در پندل خبرگان، ضرورت و چگونگی برگزاری دوره، مورد بررسی قرار گرفت و اولویتهای نقش های مورد انتظار و میزان ضرورت دانش ها و مهارتهای لازم برای ایفای نقش ها حاصل شد. در ادامه نسبت اعتبار محتوا و شاخص اعتبار محتوا مربوط به همه توانمندیها و وظایف حرفه ای به دست آمد که بجز توانمندی مدیریت اخلاقی، همه توانمندیها امتیاز لازم از نظر نسبت اعتبار محتوا را کسب کردند و در مورد وظایف حرفه ای، اکثر آنها امتیاز لازم از نظر نسبت و شاخص اعتبار محتوا را کسب نمودند و در مرحله آخر ارتباط میان توانمندیها و وظایف حرفه ای مورد بررسی قرار گرفت که بالاترین سطح ارتباط مربوط به توانمندی استدلال اخلاقی بود و همه وظایف با حداقل یکی از توانمندیها رابطه مثبت داشت.

نتیجه گیری: پس از تحلیل همه داده ها لیستی از توانمندیها و فعالیتهای حرفه ای و دانش های مورد نیاز برای طراحی برنامه آموزشی فلوشیپ اخلاق پزشکی تهیه و بر اساس آن پیش نویس کوریکولوم نگاشته شد.

کلمات کلیدی: اخلاق پزشکی، آموزش اخلاق پزشکی، کوریکولوم، دوره فلوشیپ